

چگونه طرح پیشنهادی پژوهش بنویسیم

***How to write a
Research Proposal***

۱. شاهرخی

عضو هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی

آذر 1393

اهداف برنامه آموزشی:

در پایان کارگاه فراگیر:

❖ با اجزاء یک طرح پیشنهاد پژوهش آشنا شده و می تواند این اجزاء را شرح دهد.

❖ می تواند یک طرح اولیه پیشنهاد برای پژوهش در حیطه رشته تخصصی خود ارائه دهد.

ارائه طرح پیشنهاد پژوهش

✱ پروراندن ایده به گونه ای منطقی

(یافتن مسئله و تبدیل آن به یک عنوان پژوهشی)

✱ تعیین ژرفای طرح پیشنهاد پژوهش

(میزان اطلاعات لازم بر اساس دستورالعمل موسسه مورد نظر)

✱ آماده سازی نسخه قابل ارائه مرتب و جذاب

(فونت مناسب، قواعد نقطه گذاری، حجم مطلب، نداشتن اشتباه املائی، ...)

مسئله تحقیق

- ❖ پرسشی که نیازمند پاسخ است
- ❖ مواردی که شواهد و یافته های ضد و نقیض در مورد درستی آنها وجود دارد
- ❖ مشکلاتی که بایست برای آنها راه حلی پیدا شود

تبدیل یک مسئله تحقیق

به یک

عنوان پژوهشی

تبدیل یک مسئلہ بہ عنوان پژوهشی

WHAT

✓ چه چیزی

WHOM

✓ روی چه کسی

WHERE

✓ کجا

WHEN

✓ کی

طرح پیشنهاد پژوهش

بخش یکم
مقدمه

بخش دوم
مرور متون مرتبط

بخش سوم
روش ها و رویه ها

مقدمه

معرفی مسئله پژوهش

(اهمیت پژوهش در حوزه دانش مورد نظر و تعمیم پذیری یافته های آن)

(1) تعریف مسئله مورد نظر (ماهیت، شدت و توزیع مسئله)

(2) تبیین اهمیت و ضرورت پرداختن به مسئله (علل احتمالی مستقیم و غیرمستقیم، راه حل های موجود و زمینه تئوریک راه حل های احتمالی)

(3) بیان هدف کلی در بخش پایانی مقدمه

مرور متون

Literature Review

مرور متون مرتبط

(نشانه تسلط پژوهشگر بر دانش نظری و تجربی مرتبط با مسئله پژوهش)

مرور متون نظری مرتبط

مرور متون تجربی مرتبط

خلاصه (شامل ترکیبی از متون و یافته های نظری حاصل از پژوهش های پیشین)

✓ جستجوی اولیه ؛ مطالعه سریع منابع جهت کسب دانش اولیه و اجمالی در مورد موضوع (تصمیم برای ادامه کار)

✓ جستجوی ثانویه ؛ بررسی عمیق، نقادانه و ارزیابی کننده در منابع مرتبط از طریق سه گام :

* تعیین مراجع مرتبط با موضوع

* مطالعه مطالب به دست آمده

* ارزیابی انتقادی اطلاعات گردآوری شده

مرتبط بودن

دیدگاههای موافق و مخالف

روش های جستجو

❖ دستی : منابع چاپی (کتب، ژورنال ها، پایان نامه ها، گزارش های تحقیقی، ...) با استفاده از کارت کاتالوگ ، نمایه نامه ها مانند INDEX MEDICUS ، یا جستجو با رایانه

❖ جستجوی الکترونیکی : داده پایگاه ها DATABBASSES و ژورنال های الکترونیکی E Journals

MD Consult, Nursing Consult, Sciencedirect,
CINHAL, Google Scholar, Pubmed,
SID, Medlib, Magiran, Iranmedex, . . .

محتوای یک یادداشت خلاصه برداری

✓ مشخصات مقاله (نویسنده، نام ژورنال، ...)

✓ واژه های کلیدی

✓ خلاصه محتوای مقاله، نکات قابل توجه، ...

✓ تجزیه و تحلیل مطالعه (روش کار، ابزار، نقاط قوت و ضعف، کاربرد مقاله در تحقیق حاضر)

هدف پژوهش :

جمله ای روشن ، دقیق و با زمان حال ساده با
تمرکز بر توصیف پدیده ای خاص یا
روابط میان متغیرها

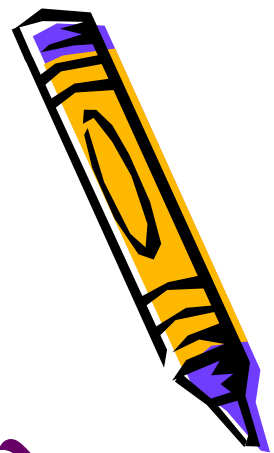
(در واقع نقطه ابهامی که پژوهش به دنبال دستیابی به آن است)

فرضیه پژوهش :

جمله ای رسمی در باره رابطه قابل پیش بینی
میان دو یا چند متغیر
در جمعیتی خاص

(توصیف یا پیش بینی روشن نتایج مورد انتظاریا پیامدهای مطالعه)

انواع فرضیه ها:

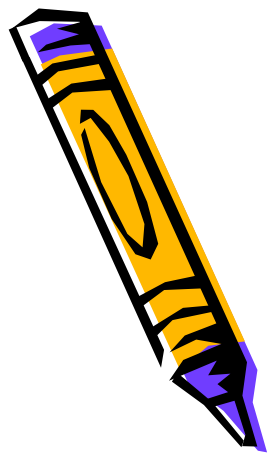
فرضیه صفر / فرضیه تحقیقی

Null/Research

❖ ارتباطی / سببی (همبستگی در مقابل علیتی) Associative / Causal

❖ ساده / پیچیده Simple/ Complex

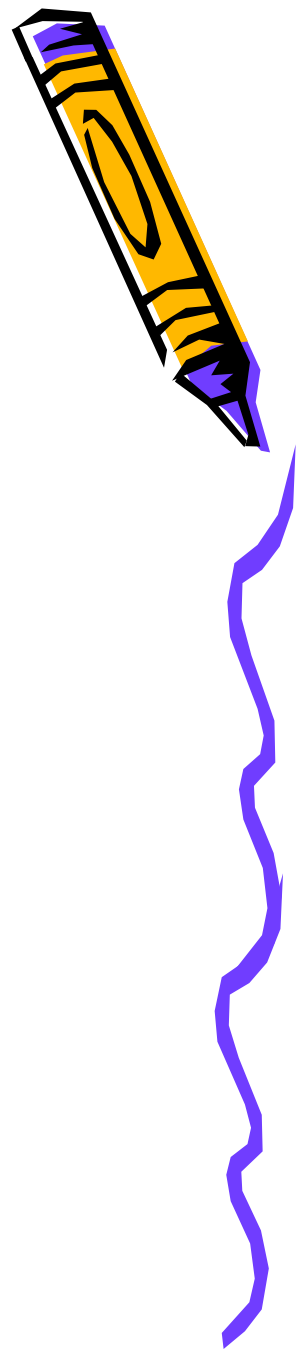
❖ جهت دار / بدون جهت Directional/Nondirectional

پرسش پژوهش :

جمله ای استفهامی به زبان حال ساده
در مورد یک یا چند متغیر
در جهت توصیف متغیر ها یا
روابط میان متغیر ها یا
تفاوت میان دو یا چند گروه

Variable

متغیر

چگونگی، خاصیت یا ویژگی های
یک فرد، شیء، موقعیت، یا پدیده قابل تغییر
که قابلیت سنجش و اندازه گیری دارد

انواع متغیرها

Independent/Dependent

❖ مستقل / وابسته

Quantitative

❖ کمی

(Continuous/Discrete (پیوسته/گسسته

Qualitative

❖ کیفی

(Nominal/Ordinal (اسمی/رتبه ای

مواد، روش ها و رویه ها

توصیف نحوه انجام مطالعه

- ✓ بیان نوع مطالعه (مشاهده ای، مداخله ای)
- ✓ تعیین جامعه پژوهش
- ✓ تعیین ویژگی های نمونه پژوهش (معیارهای ورود و خروج نمونه ها) و روش نمونه گیری
- ✓ تعیین محیط پژوهش
- ✓ تعیین روش های اندازه گیری/گردآوری داده ها (روایی، پایایی، نمره گذاری)
- ✓ طرح گردآوری داده ها (توسط چه کسی و چگونه)
- ✓ نحوه تحلیل داده ها (روش های آماری)
- ✓ ملاحظات اخلاقی (نحوه رعایت حقوق نمونه ها، موسسه و ...)
- ✓ تعیین محدودیت ها
- ✓ زمان بندی مطالعه (جدول گانت)
- ✓ بودجه بندی

OBSERVATIONAL

مشاهده ای

Descriptive

Cross-Sectional * توصیفی مقطعی

Trend Study * مطالعه روند

Longitudinal Study * مطالعه طولی

Analytical

Correlational * همبستگی

Case – Control * مورد – شاهدهی

Cohort * همگروهی

مداخله ای **INTERVENTIONAL**

□ شبه تجربی **Quasi Experimental**

□ تجربی / شاهد دار **Controlled Experimental**

□ کارآزمایی بالینی شاهد دار تصادفی شده

Randomized Controlled Clinical Trial

روش های گوناگون گردآوری داده ها

استفاده از اطلاعات موجود

Measurement

اندازه گیری

Observation

مشاهده (رفتار و ...)

Interview

مصاحبه

Questionnaires

استفاده از پرسش نامه های کتبی

روایی ابزار
VALIDITY

پایایی ابزار
RELIABILITY

Validity & Reliability

Validity

روایی ابزار

- Face Validity   روایی ظاهری
- Content Validity   روایی محتوا

Reliability

پایایی ابزار

- Test-Retest   بازآزمایی
- Internal Consistency   همسانی درونی

ملاحظات اخلاقی

- ❖ اصل رازداری و محرمانه نگه داشتن اطلاعات شخصی
- ❖ اطلاع رسانی درست و صادقانه (بیان اهداف، سود و زیان مطالعه)
- ❖ رضایت آگاهانه آزمودنی ها و رعایت حق اختیار آنها
- ❖ عدم اجبار، تحمیل یا هر گونه فشار روانی برای شرکت در مطالعه
- ❖ صداقت در گردآوری داده ها
- ❖ صداقت در گزارش و انتشار نتایج
- ❖ رعایت مقررات و آئین نامه های مربوط

نوشتن فهرست منابع

(بر اساس دستورالعمل موسسه مورد نظر مانند روش ونگوور)

- (1) حسین شاهی د، رضایی صدرآبادی م، موسوی رکن آبادی ر. روش تحقیق در علوم پزشکی. یزد، انتشارات یزد، 1390
- (2) صفوی بیات ز، ذوالریاستین ف. تعیین عوامل خطر سقوط در سالمندان مقیم آسایشگاه های سالمندان تهران. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین؛ زمستان 1386، 11، 4، 66-70
- 3) Polit DF, Beck ChT. Nursing Research. 8th ed, Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2014
- 4) Holt K R, Noone PL, Short K, Elley CR, Haavik H. Fall risk profile and quality of life status of older chiropractic patients. Journal of Manipulative and physiological Therapeutics 2011 Feb; 34(2):78-87

گذاشتن پیوست ها

Questionnaire

پرسش نامه

Check List

فهرست واریسی

Informed Consent

برگه رضایت نامه نوشتاری

Information Sheet

برگه اطلاع رسانی

منابع

- 1) حسین شاهی د، رضایی صدرآبادی م، موسوی رکن آبادی ر. روش تحقیق در علوم پزشکی. یزد، انتشارات یزد، 1390
- 2) حجتی ح، شریف نیا س ح، طاهری ن . آمار و روش تحقیق در پرستاری و علوم پزشکی. تهران، جامعه نگر-سالمی ، 1389
- 2) شهدادی ح . روش تحقیق در پرستاری . تهران، نشر جامعه نگر، 1389
- 3) بروکاپ و تولسما. پایه های تحقیق پرستاری. ترجمه: ف جعفرآقایی و ش دهقانزاده، تهران، بشری، 1385
- 4) پولیت، بک و هانگلر. اصول تحقیق پرستاری. ترجمه: ن دهقان نیری، ا ع اسدی نوقابی، تهران، اندیشه رفیع، 1384
- 5) برنز س، گروو ن. روش تحقیق پرستاری. ترجمه: ن دهقان نیری، خ سیلانی، فخرموحدی ع، ز فارسی، ح بابامحمدی، تهران، اندیشه رفیع، 1388
- 6) Polit DF, Beck Ch T. Nursing Research. 8th ed, Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2014
- 7) Boswell C, Cannon S. Introduction to nursing research. 2nd ed, Boston, Jones & Bartlett Publishers, 2011